

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ оқу-әдістемелік кешені

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ

УНИВЕРСИТЕТІ ЗАҢ ФАКУЛЬТЕТІ

**КЕДЕН, ҚАРЖЫ ЖӘНЕ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ҚҰҚЫҚ
КАФЕДРАСЫ**

**"Қаржылық құқықтың өзекті проблемалары " пәні
бойынша семинарлық сабақтарды және магистрант өзіндік
жұмыстарын жүргізуге арналған
ӘДІСТЕМЕЛІК НҰСҚАУЛАР
«7М04217 - Құқықтану» білім беру бағдарламасы**

АЛМАТЫ 2025 ж.

Әдістемелік нұсқаулар PhD, аға оқытушы Қ.М. Қожабекпен дайындалған.

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті заң факультетінің Ғылыми кеңесімен ұсынылған және бекітілген.

У.А. Ахатов

Хаттама №21 «26» маусым 2025 ж.

1. Магистранттардың өзіндік жұмысын ұйымдастыру бойынша әдістемелік ұсынымдар

Өзіндік жұмыс білім алушылардың оқу іс-әрекетінің бір түрі болып табылады, дербестікті, жауапкершілік пен ұйымшылдықты, оқу және кәсіптік деңгейдегі проблемаларды шешуге шығармашылық көзқарасты дамытуға ықпал етеді.

Өзіндік жұмыс мына төмендегі мақсаттар бойынша жүргізіледі:

- білім алушылардың алған теориялық білімдері мен практикалық дағдыларын жүйелеу және бекіту;
- теориялық білімді тереңдету және кеңейту;
- арнайы әдебиеттерді қолдану дағдыларын қалыптастыру;
- білім алушылардың танымдық қабілеттері мен белсенділігін дамыту: шығармашылық бастама, жауапкершілік және ұйымшылдық;
- ойлау тәуелсіздігін, өзін-өзі дамыту, өзін-өзі жетілдіру және өзін-өзі жүзеге асыру қабілеттерін қалыптастыру;
- зерттеу дағдыларын дамыту.

Оқытушының тікелей басшылығымен және оның тапсырмасы бойынша оқу сабақтарында оқу пәні бойынша аудиториялық өзіндік жұмыс. Аудиториядан тыс өзіндік жұмыс оқытушының тапсырмасы бойынша оның тікелей қатысуынсыз орындалады.

Аудиториядан тыс өзіндік жұмыстарға арналған тапсырмалардың түрлері, олардың мазмұны мен сипаты өзгермелі сараланған сипатқа ие болуы мүмкін, зерттелетін оқу пәнінің ерекшелігін, білім алушының жеке ерекшеліктерін ескеруі мүмкін.

Өзіндік жұмысты бақылау және оның нәтижелерін бағалау екі форманың бірлігі ретінде ұйымдастырылады:

- білім алушының өзін-өзі бақылауы және өзін-өзі бағалауы;
- оқытушы тарапынан бақылау және бағалау.

2. Аудиториялық өзіндік жұмысты жүргізу және басқару

Пән бойынша аудиториялық өзіндік жұмыс оқу сабақтарында оқытушының тікелей басшылығымен және оның тапсырмасы бойынша орындалады.

Аудиториялық өзіндік жұмыстың негізгі түрлері:

- нұсқаулықтар бойынша зертханалық және практикалық жұмыстарды орындау; әдебиеттермен және басқа да ақпарат көздерімен, оның ішінде электрондық;

- өзін - өзі тексеру және орындалған тапсырмаларды өзара тексеру;
- проблемалық және жағдаяттық мәселелерді шешу.

Зертханалық және практикалық жұмыстарды орындау оқу үдерісінің кестесіне сәйкес зертханалық және практикалық сабақтарда жүзеге асырылады. Оқытушылардың өзіндік жұмысын қамтамасыз ету үшін зертханалық/практикалық жұмыстарды орындау бойынша әдістемелік нұсқаулар әзірленеді.

Әдебиеттермен, басқа да ақпарат көздерімен, соның ішінде электронды ақпаратпен жұмыс семинарлар мен практикалық сабақтарда жүзеге асырылуы мүмкін. Бұл ақпарат көздері қағаз және/немесе электрондық тасымалдағыштарда, оның ішінде Интернет желісінде ұсынылуы мүмкін. Оқытушы осы ақпарат көзімен жұмыс істеу мақсатын тұжырымдайды, құжатты пысықтау уақытын және есеп беру нысанын анықтайды.

Өзі және орындалған тапсырмаларды өзара тексеру семинарда, практикалық сабақта жиі қолданылады және оның мақсаты бақылау, курстастарының жауаптарын талдау, өз нәтижелерін эталондармен салыстыру сияқты дағдыларды игеру болып табылады.

Проблемалық және жағдаяттық мәселелерді шешу дәріс, семинар, практикалық және басқа да сабақтарда қолданылады. Проблемалық/жағдаяттық тапсырма нақты тұжырымға ие болуы керек, оған жауаптар табылуы және негізделуі керек сұрақтар қойылуы керек. Проблемалық/ жағдаяттық мәселені шешудің дұрыстығын бағалау критерийлері барлық білім алушыларға белгілі болуы тиіс.

3. Аудиториядан тыс өзіндік жұмысты ұйымдастыру және басқару

Аудиториядан тыс өзіндік жұмыс оқытушының тапсырмасы бойынша, бірақ оның тікелей қатысуынсыз жүзеге асырылады.

Аудиториядан тыс өзіндік жұмысқа тапсырмалардың түрлерін ұсынған кезде білім алушының дайындық деңгейіне сараланған тәсілді қолдану ұсынылады. Аудиториядан тыс өзіндік жұмысты орындамас бұрын оқытушы тапсырманың мақсатын, оның мазмұнын, орындалу мерзімін, жұмыстың болжамды көлемін, жұмыс нәтижелеріне қойылатын негізгі талаптарды, бағалау критерийлерін, бақылау нысандары мен әдебиеттер тізімін анықтай отырып, консультация жүргізеді. Консультация барысында оқытушы тапсырманы орындау кезінде кездесетін ықтимал қателіктер туралы ескертеді.

Білім беру мекемесінде өзіндік жұмысты әдістемелік қамтамасыз ету және басқару үшін мамандықты, оқу пәнін, магистранттар контингентінің

ерекшеліктерін, өзіндік жұмыстың көлемі мен мазмұнын, бақылау нысандарын және т. б. ескере отырып, әртүрлі сабақ түрлеріне (семинар, зертханалық, практикалық және т. б.) өз бетінше дайындық бойынша оқу құралдары, әдістемелік ұсынымдар әзірленеді. Өздік жұмысты мақсатына, көлеміне, өзіндік жұмыстың нақты тақырыбына, қиындық деңгейіне, білім алушылардың даярлық деңгейіне байланысты жеке немесе магистранттар топтық жұмыстары жүзеге асыра алады.

Аудиториядан тыс өзіндік жұмыс үшін тапсырмалардың түрлері:

- білімді игеруге арналған құрал: мәтінді оқу (оқулық, бастапқы дереккөз, қосымша әдебиет); мәтін жоспарын жасау; мәтін құрылымының графикалық бейнесі; мәтінді конспекттеу; мәтіннен үзінді көшірмелер; сөздіктермен және анықтамалықтармен жұмыс; оқу-зерттеу жұмысы; аудио және бейнежазбаларды, компьютерлік техниканы және Интернет - ресурстарды пайдалану және т.б.;

- білімді бекіту және жүйелеу үшін: дәріс конспектісімен жұмыс (мәтінді өңдеу); оқу материалымен (оқулық, бастапқы дереккөз, қосымша әдебиет, аудио - және бейнежазбалар) қайта жұмыс істеу; жауаптың жоспары мен тезистерін жасау; оқу материалын жүйелеу үшін кестелер, ребустар, кроссвордтар, глоссарий жасау; сөздіктерді, анықтамалықтарды зерделеу; жауаптар бақылау сұрақтарына; мәтінді Талдамалық өңдеу (аннотациялау, рецензиялау, рефераттау, контент-талдау және т.б.); Семинарда, конференцияда сөз сөйлеуге хабарламалар дайындау; рефераттар, баяндамалар дайындау; библиография, тест түрінде тапсырмалар және т. б. құрастыру.;

- іскерлікті қалыптастыруға арналған құралдар: үлгі бойынша есептер мен жаттығуларды шешу; вариативтік міндеттер мен жаттығуларды шешу; схемалар жасау; жағдаяттық өндірістік (кәсіби) міндеттерді шешу; іскерлік және рөлдік ойындарға дайындалу; кәсіби қызметтің әртүрлі түрлері мен компоненттерін жобалау және модельдеу; презентацияларды, шығармашылық жобаларды дайындау; курстық және бітіру жұмыстарын дайындау; тәжірибелік-эксперименттік жұмыс; кәсіби қызметтің әртүрлі түрлері мен компоненттерін жобалау және модельдеу және т.б.

Пән бойынша аудиториядан тыс өзіндік жұмысты қамтамасыз ету үшін оқытушы білім алушылардың оқу іс-әрекетінің осы түрін тиімді басқару үшін қажетті өз бетінше жұмыс істеуге арналған тапсырмалар тізбесін әзірлейді.

Оқытушы дербес жұмысты басқаруды жүзеге асырады, оның көлемін бір оқу сабағына реттейді және топтың барлық білім алушыларының орындалуын бақылауды жүзеге асырады. Ыңғайлы болу үшін оқытушы өзіндік жұмыстың есебін жүргізе алады, бұл пән бойынша қорытынды

аттестаттауға рұқсат беру үшін қажетті минималды тапсырмалардың орындалуын бақылауға мүмкіндік береді.

Өздік жұмыс барысында магистрант өзін-өзі ұйымдастыру, өзін-өзі бақылау, өзін-өзі басқару дағдыларын игереді және оқу іс-әрекетінің белсенді тәуелсіз субъектісіне айналады.

Білім алушы өзінің аудиториядан тыс жұмыс режимін және әрбір пән бойынша білім мен дағдыларды игеруге жұмсалатын еңбек өлшемін дербес айқындайды, өзінің дайындығына, уақыт бюджетіне және басқа да жағдайларға байланысты жеке жоспар бойынша аудиториядан тыс жұмысты орындайды.

Күн сайын білім алушы аудиториядан тыс өзіндік жұмысты орындауға орта есеппен 3 сағаттан кем емес уақыт бөлуі тиіс. Аудиториядан тыс өзіндік жұмысты орындау кезінде білім алушы тапсырманы, орындалған тапсырманы бақылау нысанын нақтылау мақсатында оқытушыға консультация алу үшін жүгінуге құқылы. Магистранттардың аудиториядан тыс өзіндік жұмысының нәтижелерін бақылау білім алушының қызмет өнімін ұсына отырып, жазбаша, ауызша немесе аралас нысанда жүргізілуі мүмкін. Аудиториядан тыс өзіндік жұмысты бақылаудың нысандары мен әдістері ретінде сынақтар, тестілеу, өзін-өзі есеп беру, бақылау жұмыстары, шығармашылық жұмыстарды қорғау және т. б. қолданылуы мүмкін.

4. Магистранттардың сөз сөйлеуіне қойылатын талаптар

Семинар сабақтарының табысты болуын қамтамасыз ететін шарттардың бірі магистранттардың сөз сөйлеуіне, баяндамаларына, рефераттарына қойылатын белгілі бір нақты талаптардың жиынтығы болып табылады. Бұл талаптар жеткілікті түрде анық болуы керек және сонымен бірге шығармашылық ойды байланыстыратындай, әрі схеманы енгізуі керек. Магистранттың кез-келген сөзіне қойылатын талаптардың тізімі келесідей:

- сөйлеудің алдыңғы тақырыппен немесе сұрақпен байланысы;
- мәселенің мәнін ашу;
- ғылыми, кәсіби және практикалық қызмет үшін әдіснамалық маңызы.

Магистранттардың сөз сөйлеуіне қойылатын маңызды талаптар-нақты материалды таңдаудағы және оған аналитикалық көзқарастағы дербестік, өзара байланыс пен өзара тәуелділіктегі мысалдар мен фактілерді қарастыра білу, олардың ішіндегі ең маңыздыларын таңдай білу.

Семинарға қатысушы келтірген мысалдар мен фактілер маңызды болуы керек, мүмкіндігінше оқу профілімен үндесуі керек. Болашақ магистрант мамандығына жақын ғылым саласынан, таным, оқыту саласынан алынған мысалдарды семинар жетекшісі ескеретін болады. Магистранттың сөз сөйлеуі логика талаптарына сай болуы тиіс. Ұсынылған проблеманы нақты оқшаулау, оның нақты тұжырымы, дәл осы мәселені дәлелдеудің дәйектілігі, негіздеу процесінде одан негізсіз ауытқусыз, сөзсіз дәлел, дәйектілік пен дәлелдеудің толықтығы, ұғымдар мен терминдерді дұрыс және мағыналы қолдану қажет.

5. Баяндамалар мен сөз сөйлеулерді талқылау

Семинарды өткізу тәртібі оның формасына және оның алдына қойылған мақсаттарға байланысты әр түрлі болуы мүмкін.

Әдетте келесі реттілік бойынша орын алады:

а) негізгі мәселе бойынша сөз сөйлеу (баяндама);

б) сөйлеушіге сұрақтар;

в) баяндаманың мазмұнын, оның теориялық және әдістемелік артықшылықтары мен кемшіліктерін талқылау, ол бойынша толықтырулар мен ескертулер;

г) баяндамашының қорытынды сөзі;

д) оқытушының қорытындысы.

Әрине, бұл тек жалпы схема, туындаған мәселе бойынша талқылауды және басқа элементтерді қамтуы мүмкін.

Семинардың рефераттық-баяндамалық нысаны кезінде бұрын белгіленген баяндамашылар бірінші болып сөз алады, ал кеңейтілген әңгіме кезінде - сөз сөйлегісі келетіндер. Сөз сөйлеудің еріктілік қағидаты магистранттарды шақырумен ұштасады. Негізгі мәселе бойынша сөйлегісі келетіндердің қалғандарына семинарға деген қызығушылықтарын жоғалтпас үшін топтастарының сөздерін талдауға, толықтырулар мен ескертулерге дайын болуға кеңес беруге болады.

Мүмкіндігінше, магистранттың материалды еркін ұсынғаны жөн.

Оқытушы мүмкіндігінше магистранттың сөзін өз ескертулерімен және түсініктемелерімен үзбеуі тиіс. Қате айтылған сөзді, қате екпінді және т.б. әдепті түзетуге рұқсат етіледі, егер спикер бұдан әрі қателіктер жіберсе, оқытушының өзі болмаса, ал семинардың басқа қатысушылары оған бірінші болып тиісті ескерту жасауы әлдеқайда жақсы.

Баяндамашының сөз сөйлеуі кезінде аудиториядағы жағдай үнемі семинар жетекшісінің назарында болады. Магистранттардың жолдастарының сөйлеген сөздеріне мұқият және аналитикалық көзқарасын іздей отырып, семинар жетекшісі оларға баяндаманың, сөз сөйлеудің немесе эссенің мазмұнды талдауын жақсы баяндамамен сөйлеу сөйлеу сияқты жоғары бағалайтынын алдын ала хабарлайды.

Баяндамашыға сұрақтарды, ең алдымен, оқытушы емес, магистранттар қояды, сол үшін оларды көтермелеу керек. Магистранттарға қойылатын сұрақтардың маңызды болуын, тақырыппен байланысты болуын, дәл тұжырымдалуын талап ету қажет. Оқытушының сұрақтарына әдетте келесі талаптар тән:

- тұжырымдамалардың анықтығы мен нақтылығы, шектерінің анықтығы, семантикалық жүктеменің ауырлығы;
- қазіргі уақытта сұрақ қоюдың орындылығы, қалыптасқан жағдайда оның дыбысталуының өткірлігі, студенттік аудиторияның қызығушылығын ояту;
- сұрақтар магистранттар үшін түсінікті болуы керек.

Сипаттамасы бойынша сұрақтар нақтылау, бағыттау, қарама-қарсы болып табылады; мәселелердің басқа санаты, мысалы, кездейсоқ, әртүрлі пайымдаулардың алғышарттарын қамтуы мүмкін, айқын немесе нақты қайшылықты қамтитын мысал немесе позиция болуы мүмкін. Нақтылау сұрақтары магистрантты ойды нақтырақ айтуға, оны нақты және айқын тұжырымдауға, егер ол келісілген болса немесе мәселені дұрыс түсінбесе, анықтауға бағытталған болуы қажет. Жауап оқытушыға дұрыс шешім қабылдауға мүмкіндік береді: түзетілген сөз мәселені шешеді, бірақ оның қателігін көрсетпей, қате пікір семинарға қатысушылардың талқылауына шығарылады.

Жетекші немесе бағыттаушы сұрақтардың міндеті-дауды дұрыс бағытта жүргізу, мәселенің мәнінен қажетсіз ауытқуларға жол бермеу. Мұндай мәселелер айтылған ережелерді қолданудың жаңа салаларын ашып, магистранттардың ойлау көкжиегін кеңейтуі маңызды. ЖОО семинарында жетекші сұрақтар сирек кездеседі және тек ерекше жағдайларда ғана қойылады. Қарсы сұрақтар қосымша дәлелдеу талаптарын, сондай-ақ сөйлеуді немесе оның жеке ережелерін ресми-логикалық талдауды қамтиды. Мұндай мәселелердің мақсаты-магистранттардың алға қойылған ережелерді жан-жақты және терең негіздей білуін, қорытындының сенімсіздігіне немесе күмәніне әкеп соқтырған логикалық қателіктерді анықтау қабілетін қалыптастыру болып саналады.

Мәселе магистрантқа немесе бүкіл топқа сөз сөйлеу, баяндама кезінде жалпы алғанда дұрыс, бірақ схемалық түрдегі жағдайда болғанда, бәрі түсінікті және қарапайым болып көрінеді (мәселенің шынайы тереңдігі ашылмағанымен) және аудиторияда «қызығушылық вакуумы» орнайды. Көрсетілген мәселеде бәрі көрінетіндей қарапайым емес екенін көрсету қажет. Мүмкіндігінше, магистранттарға бұрыннан белгілі білімге сүйене отырып, оқытушы мәселенің неғұрлым күрделі аспектісін тауып, оны сұрақ түрінде талқылауға шығарады. Мұндай мәселелердің мақсаты - әр түрлі пайымдаулардың алғышарттарын қамтитын күрделі, қарама-қайшы шындық құбылысын магистранттар талқыланған теориялық мәселе аясында магистрант кеңірек және тереңірек ойлауды үйренуі үшін түсінуі.

Сұрақ таза теориялық тұрғыдан қойылуы мүмкін, бірақ семинарға қатысушыларға мүмкіндігінше жақын немесе белгілі нақты жағдайлар, оқиғалар туралы айтуға болады және семинарда талқыланған теориялық мәселе тұрғысынан оларға түсініктеме беруге мүмкіндік беріледі. «Қиындық жағдайын» құруды көздейтін мәселелер, әдетте, бір-біріне қайшы келетін екі-үш тұжырым болып табылады, олардан шындықты анықтап, негіздеу керек немесе талдау үшін кез-келген автордың (оның тегін көрсетпестен) мәлімдемесі алынады. Негізінен мұндай мәселелердің сипаты ойлаудың тәуелсіздігіне міндеттер қоюмен сәйкес келеді.

6. Рефераттарды орындау бойынша әдістемелік ұсынымдар

Реферат пәнді тереңдетіп оқытуды көздейді, әдеби көздермен өз бетінше жұмыс істеу дағдыларын дамытуға ықпал етеді.

Реферат-берілген тақырып бойынша ғылыми еңбек мазмұнының жазбаша түрдегі қысқаша мазмұны. Бұл магистрант реферат тақырыбы бойынша талдау элементтерімен зерттелетін мәселенің мәнін ашатын өзіндік ғылыми-зерттеу жұмысы. Әр түрлі көзқарастарды, сондай-ақ реферат тақырыбының мәселелеріне өз көзқарастарын келтіреді. Рефераттың мазмұны қисынды болуы керек, Материалды ұсыну проблемалық тақырыптық сипатта болуы керек.

7. Бақылау жұмысын орындауға арналған әдістемелік нұсқаулар

Бақылау жұмысы қаржы саласындағы құқықтық талдау әдіснамасы негізінде білімді меңгеру бойынша магистранттың оқу қызметінің құрамдас

бөліктерінің бірі болып табылады. Оны орындау үшін пәннің тақырыптарын оқығаннан кейін ғана бастау керек.

Бақылау жұмысының мақсаты дәріс материалын игеру сапасын және өз бетінше оқуға арналған пәннің бір бөлігін анықтау болып табылады. Магистранттың бақылау жұмысын дайындау және жазу кезіндегі міндеттері:

1. бұрын алынған теориялық білімді бекіту;
2. өзіндік жұмыс дағдыларын дамыту;
3. магистранттың болашақ практикалық жұмысқа дайындығын анықтау.

Бақылауларды магистранттар аудиторияда, оқытушының бақылауымен орындайды. Бақылау жұмысының тақырыбы белгілі және ол салыстырмалы түрде жаңа зерттелген материал бойынша жүзеге асырылады.

Оқытушы тапсырмаларды нұсқалар бойынша немесе әр магистрант үшін жеке дайындайды. Мазмұны бойынша жұмыс теориялық материалды, тапсырмаларды, тестілерді, есептеулерді және т.б. қамтуы мүмкін.

Бақылау жұмыстарын дайындаудағы негізгі талап-шығармашылық көзқарас, ақпаратты өңдеу және талдау, тәуелсіз қорытынды жасау, ұсынылған ұсыныстар мен мәселелерді шешудің орындылығы мен тиімділігін негіздеу, өз ойларын нақты және қисынды түрде жеткізу. Бақылау жұмыстарын дайындауды оқулықтың тиісті бөлімін, тақырып бойынша оқу құралдарын және дәріс конспектілерін қайталаудан бастау керек.

8. Презентациялар жасау

Презентация материалдарын жасау - бұл PowerPoint мультимедиялық компьютерлік бағдарламасының көмегімен орындалған көрнекі ақпараттық құралдарды жасау бойынша магистранттардың өзіндік жұмысының бір түрі.

Жұмыстың бұл түрі магистранттың ақпаратты жинау, жүйелеу, өңдеу дағдыларын үйлестіруді, оны зерттелетін тақырыптың негізгі мәселелерін қысқаша көрсететін материалдар жиынтығы түрінде электронды түрде жобалауды талап етеді. Яғни, презентация материалдарын жасау оқу ақпаратын өңдеу мен ұсынудың әдістері мен құралдарын кеңейтеді, магистранттардың компьютерде жұмыс істеу дағдыларын қалыптастырады.

Презентацияларды магистрант Microsoft PowerPoint бағдарламасын қолдана отырып слайд түрінде дайындайды.

9. Дәріс-практикалық сабақтар бойынша әдістемелік ұсынымдар

«Қаржы саласындағы құқықтық талдау әдістемесі» оқу пәні бейіндеушілер қатарына жатады. Бұл курсты оқыту магистранттарды осы ғылымның жетістіктерімен таныстыруды, олардың қаржылық құқық нормаларын, оларды іске асыру тәртібін түсінуіне қол жеткізуді, оларға қаржылық құқықтық қатынастардың пайда болуы, өзгеруі және тоқтатылуы тәртібімен нақты өмірлік жағдайларға тиісті құқықтық нормаларды қолданудың практикалық дағдыларын сіңіруді мақсат етеді.

Жоғары кәсіптік білім беру мекемесі туралы типтік ережеде бірінші кезекте жоғары оқу орындарындағы оқу сабақтарына дәрістер, содан кейін келесі ретпен - консультациялар, семинарлар, практикалық сабақтар, Зертханалық жұмыстар, бақылау жұмыстары, коллоквиумдар, өзіндік жұмыстар, ғылыми-зерттеу жұмыстары, практика, курстық жобалау (курстық жұмыстар) жатады. Осылайша, оқу процесінде дәрістердің орны анықталады.

Кез келген ЖОО-дағы дәрістер теориялық оқытудың негізін құрайды және пән бойынша ғылыми білімнің жүйеленген негіздерін беруге, ғылымның тиісті саласының жай-күйі мен даму перспективаларын ашуға, білім алушылардың назарын неғұрлым күрделі және түйінді мәселелерге шоғырландыруға, олардың белсенді танымдық қызметін ынталандыруға және шығармашылық ойлауды қалыптастыруға ықпал етуге тиіс. Дәріс курсының басты міндеті - магистранттарда зерттелетін пән туралы жүйелі түсінік қалыптастыру, болашақ мамандардың негізгі оқу материалын, тиісті ғылыми - практикалық саланың даму принциптері мен заңдылықтарын, сондай-ақ алынған білімді қолдану әдістерін игеруін қамтамасыз ету.

Дәріс курсы келесі негізгі әдістемелік талаптарға сай болуы керек:

1. Курстың және әр дәрістің мазмұнын баяндау дәйектілігінің тұтастығы мен дидактикалық негізділігімен сипатталады (Материалды ұсыну тұрғысынан жүйеленген, логикалық үйлесімді, кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімді және т.б. қамтиды).

2. Жоғары мектеп оқытушысының кәсіби этика нормаларын сақтауға негізделген және аудиторияда дәріс тақырыбына мейірімділік, сыйластық, ұқыптылық, талапшылдық, құштарлық қатынастарын құруға бағытталған дәріс берушінің тыңдаушылармен қажетті адамгершілік - психологиялық байланысын жүзеге асыруды қамтамасыз ету.

3. Курс материалдарын баяндаудың дидактикалық мақсатқа сай нысандары мен әдістерін қамтуы тиіс, олар: білім алушылардың дайындық деңгейін, олардың жоғары оқу орындарының дәрістеріне бейімделуін ескере

отырып, баяндаманың анықтығы мен қолжетімділігін; дәрістің негізгі сәттеріне аудиторияның назарын аударуды; құбылыстарды, оқиғаларды, заңдылықтарды нақты ашу мен түсіндіруді; ғылыми терминологияның дәлдігін; қажетті жағдайларда алдын ала тарта отырып, дәрістерді баяндаудың еркін стилін дайындалған мәтін немесе тезистер, мүмкін монографиялардан немесе басқа көздерден алынған дәйексөздер; магистранттардың курстың негізгі ережелерін конспектiмен жазу және оны ұсыну логикасын қабылдау мүмкіндігін баяндау қарқынының сәйкестігі; оқу материалын игеру үшін қиын әдістерді түсіндіру әдістерін, тыңдаушылардың назарын, қызығушылығы мен белсенділігін арттыру тәсілдерін тиімді пайдалану.

4. Дәстүрлі педагогиканың әдістемелік әдістерін және оқытудың жаңа технологияларының элементтерін (сорақылықты-ситуациялық қабылдау, педагогикалық ынтымақтастық, диалог, графикалық бейнелерді пайдалану, қарастырылған мәселелер бойынша дәріс соңында қысқаша қорытынды сауалнама және т.б.) ұтымды үйлестіру.

5. Оқу процесін қарқындатуды, оқу материалын игеру беріктігін арттыруды, оқытушы мен магистранттардың еңбегін ұтымды етуді қамтамасыз ететін қосымша оқу құралдарын: көрнекі құралдарды, демонстрациялық жабдықтарды, техникалық құралдар мен компьютерлік оқыту жүйелерін әдістемелік негізделген және тиімді қолдануды қамтамасыз ету. Сонымен қатар, лектор келтірген барлық фактілер, мысалдар, демонстрациялар, сызбалар, суреттер дәрістің негізгі идеясын ашудың құралы болуы керек.

Дәріс ғылыми ақпараттың маңызды көзі болып табылады және көптеген жағдайларда таптырмас, өйткені ғылымның қазіргі даму қарқыны оқулықтар, монографиялар, мерзімді басылымдар практика саласындағы соңғы ғылыми-техникалық жетістіктер мен прогресті уақтылы және толық қамти алмайды. Сонымен бірге, дәріс магистранттарға арналған ғылыми ойлау мектебі болып табылады, ол олардың мазмұнына, презентация әдістері мен әдістеріне, лектордың сыртқы келбетіне, оның сөйлеуінің білімі мен эмоционалдылығына үлкен дүниетанымдық, тәрбиелік әсер етеді.

Семинар-сабақтың классикалық топтық түрі. Ол оқу бағдарламасының ең күрделі теориялық мәселелерін және қолданбалы мәселелерді шешу үшін алынған білімді жүзеге асыру жолдарын талқылау үшін қолданылады. Сондықтан семинарға қойылатын негізгі дидактикалық талап - талқылауға шығарылатын оқу мәселелері (проблемалар) практиканың ғылыми негіздемесінің қажеттіліктерінен туындауы және білім жүйесінен практикалық іс-қимыл жүйесіне қайта бағытталуынан тұрады. Бұл білім алушыларды жандандыруға, олардың кәсіби ойлауын дамытуға және сол

арқылы өмірмен оқыту принципін, практикамен теорияны іске асыруға мүмкіндік береді.

Практикалық сабақтардың мақсаты - магистранттарда кәсіби дағдыларды, дағдыларды, әдеттерді, қасиеттерді қалыптастыру және олардың қабілеттерін дамыту.

Практикалық сабақтар келесі талаптарға сай болуы керек:

1. Жаттығу сабақ түрлерінің оқу мақсаттарын неғұрлым тиімді жүзеге асыруға бағытталған және оны құрудың логикалық дәйектілігін және практикалық сабақтар мен дәріс материалдарының өзара байланысын қамтамасыз ететін оқытудың дидактикалық мақсатқа сай нысандарын, әдістері мен тәсілдерін ұтымды пайдалану;

Практикалық сабақтардың мақсаты - магистранттарда кәсіби дағдыларды, ептілікті, әдеттерді, қасиеттерді қалыптастыру және олардың қабілеттерін дамыту.

2. Әрбір білім алушының белсенді оқу жұмысына ықпал ететін оқытушының магистранттармен қажетті байланысын орнату - және аудиторияда оқу пәніне деген ізгі ниет, талапшылдық пен ынта-жігер ортасын құру;

3. Семинарда магистранттардың шығармашылық ойлау қабілетін қалыптастыратын проблемалық және басқа да оқыту әдістерін қолдану. Практикалық сабақтарды дайындау алдын – ала және тікелей болып бөлінеді, ал өткізу құрылымы оларды өткізудің ерекшелігі мен әдістемесінен туындайтын ерекшеліктері бар кіріспе, негізгі және қорытынды бөліктерге бөлінеді.